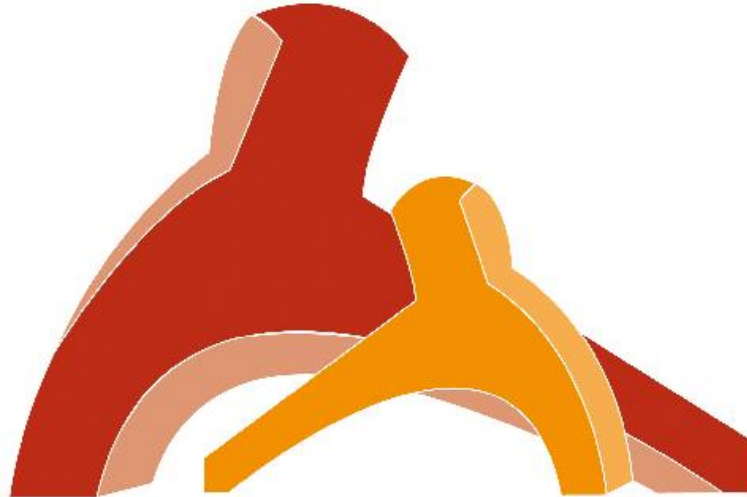

VERKEERSEUCATIEPLAN

cbs De Borgstee

De Singel 11
9843 ES Grijpskerk
Tel. 0594 - 21 30 08
E-mail: deborgstee@pentaprimair.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- 1.1 Algemeen
- 1.2 Schoolgrootte
- 1.3 Het gebouw

2. Doel verkeerseducatieplan

- 2.1 Verkeerseducatie
- 2.2 Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes

3. De huidige situatie

- 3.1 Verkeersveiligheid in het schoolbeleid
- 3.2 Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes
- 3.3 Verkeerseducatie in de praktijk
 - 3.3.1 Verkeerseducatie in de groep
 - 3.3.2 Verkeerseducatie in de school
 - 3.3.3 Het verkeersexamen
- 3.4 Betrokkenheid van ouders en derden

4. De doelen en de strategie

- 4.1 Verkeersveiligheid in het schoolbeleid
- 4.2 Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes
- 4.3 Verkeerseducatie in de praktijk
- 4.4 Betrokkenheid van ouders en derden

5. De planning van verkeeractiviteiten

- 5.1 Verkeersveiligheid in het schoolbeleid
- 5.2 Veilige omgeving en school-thuisroutes
- 5.3 Verkeerseducatie in de praktijk
- 5.4 Betrokkenheid van ouders en derden

6. Tot slot

Draaiboek 2016 – 2021

Bijlage: Didactische kenmerken

- Stap vooruit
- Op voeten en fietsen
- Jeugdverkeerkrant

www.vvn.nl/

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De Borgstee is een school waar kinderen zich ontwikkelen op cognitief gebied, maar waar we ze ook zelfvertrouwen, zelfkennis en positief gedrag willen bijbrengen. Onderwijs kan alleen effectief zijn als wordt voldaan aan de drie pedagogische basisbehoeften van kinderen:

Competentie [ik kan het]

Relatie [ik word het]

Autonomie [ik wil het]

We willen een school zijn met aandacht voor elkaar en met een goede werksfeer voor zowel kinderen als leerkrachten.

1.2 Schoolgrootte

De kinderen die de school bezoeken komen vooral uit Grijskerk, Niezijl, Lauwerzijl en Visvliet. Het leerlingenaantal is vanwege de krimp dalende naar ongeveer 255 leerlingen op de tel datum van 1 oktober 2016.

Aan de school zijn ongeveer 25 leerkrachten verbonden waarvan de meesten werken als parttimers.

1.3 Het gebouw

De Borgstee is een middelgrote, gezellige school aan de rand van het dorp Grijskerk. Het gebouw is opgeleverd in 2008 en voldoet helemaal aan de eisen van deze tijd.

Het gebouw telt twaalf leslokalen en diverse kleinere ruimtes.

Op de begane grond bevinden zich de lokalen voor de kleutergroepen, het speellokaal en de groepen 3 en 4.

[Eén lokaal fungeert als crea / muziek ruimte.]

Ook zijn de directiekamer en de personeelskamer beneden te vinden. Boven bevinden zich de lokalen voor de groep 5 t/m 8. Ook is hier de mediatheek, de orthotheek, de IB-ruimte en de ICT ruimte te vinden.

Er is een plein aan de voorzijde van het gebouw en aan de kant van de kleuterlokalen. De kinderen komen de school binnen de vier aangewezen ingangen. Op loopafstand bevinden zich de sporthal en het zwembad.

2 Doel verkeerseducatieplan

In het verkeerseducatieplan wordt vastgelegd wat de school en gaat doen om de verkeersveiligheid van de kinderen te bevorderen. De twee hoofdthema's in het plan zijn:

1. Verkeereducatie
2. Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes

2.1 Verkeerseducatie

Verkeerseducatie op school moet ervoor zorgen dat kinderen weten hoe ze veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. De kinderen doen op verschillende manieren ervaring op als verkeersdeelnemer: voetganger, fietser, passagier in de auto of nemen deel aan het openbaar vervoer.

Ook wordt de openbare weg als speelruimte gebruikt.

De verschillen in ervaring zijn groot, omdat kleuters op een andere manier met het verkeer in aanraking komen dan de oudere leerlingen van de school.

Bij verkeerseducatie dienen we natuurlijk rekening te houden met de leefwereld en ervaringen van de leerlingen. In de loop der jaren dienen de kinderen een veiliger verkeersgedrag te gaan vertonen en die ook te behouden.

Vanzelfsprekend is verkeerseducatie niet alleen de verantwoordelijkheid van de school; er dient een positieve wisselwerking te zijn tussen school en ouders.

Daarom is het belangrijk om ouders te betrekken bij verkeersactiviteiten op school.

In het verkeerseducatieplan beschrijven we hoe we de kwaliteit van de verkeerseducatie op school willen waarborgen en zo mogelijk verbeteren.

2.2 Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes

De verkeersveiligheid van de kinderen is niet alleen afhankelijk van hun eigen verkeersgedrag. Ook de verkeerssituatie rond de school en op de schoolroutes speelt een belangrijke rol. In dit plan beschrijven we op welke manier we de schoolomgeving en de schoolroutes hebben verbeterd.

We vinden het belangrijk om een zo veilig mogelijke schoolomgeving te creëren.

Voor - en na schooltijd is het erg druk op de toegangswegen naar de school.

Voetgangers, fietsers en automobilisten benaderen en verlaten de school via dezelfde wegen.

3 De huidige situatie

Verkeerseducatie en verkeersveiligheid rusten op vier pijlers:

- Verkeersveiligheid in het schoolbeleid
- Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes
- Verkeerseducatie in de praktijk
- Betrokkenheid van ouders en derden

3.1 Verkeersveiligheid in het schoolbeleid

De school is wettelijk verplicht aandacht aan het verkeer te besteden. Deze verplichtingen staan beschreven in de kerndoelen van het basisonderwijs:

- 27. De leerlingen kennen de verkeersregels en de betekenis van de verkeersborden en kunnen die kennis toepassen als ze deelnemen aan het verkeer.
- 28. De leerlingen kunnen op een veilige manier deelnemen aan het verkeer, als voetganger, fietser en als zelfstandig gebruiker van openbaar vervoer.

3.2 Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes

De school is gelegen aan de Scholekster.

Bij het in- en uitgaan van de school is het extra druk op deze weg. Voetgangers, fietsers en automobilisten kruisen elkaar. Een aantal jaren terug zijn er door de school maatregelen genomen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Afspraken:

- Tussen de groene strepen [Scholekster] wordt **niet** [ook niet tijdelijk] geparkeerd.
- Op de weg naast de zoen en zoef zone mogen alleen auto's rijden. De zoen en zoef zone is een eenrichtingsweg! Twee parkeerstroken zijn gereserveerd voor de busjes uit Visvliet en Lauwerzijl.
- Alle fietsers komen via de Singel of via het "fietspad" naast de school aangefietst; er fietsen dus geen kinderen/ouders meer **voor** de school langs. Je verlaat de school langs dezelfde weg als je bent gekomen.
- Je zet je fiets in de daarvoor bestemde fietsenrekken.
- De voetgangers lopen op het voetpad. Je steekt over, indien nodig, bij de rode paaltjes!
- Als je bij school bent aangekomen ga je direct naar het plein.

Deze afspraken zijn ook terug te vinden op de website van de school.

3.3 Verkeerseducatie in de praktijk

Elke dag nemen we deel aan het verkeer. Kinderen komen zelfstandig of ouders brengen hun kinderen te voet, op de fiets of met de auto naar school.

Kinderen blijken kwetsbare verkeersdeelnemers. Verkeersorganisaties als VVN verwachten dat die kwetsbaarheid zal verminderen door extra aandacht voor verkeerseducatie.

Verkeerseducatie heeft als doel bewust en kritisch verkeergedrag te bevorderen. De nadruk moet liggen op gedragsbeïnvloeding en gedragsverandering.

Kennis van de regels is daarbij ondersteunend.

Uit onderzoek is gebleken dat verkeersrisico voor kinderen aanzienlijk wordt vergroot door een gebrek aan technische beheersing van de fiets.

Verkeerseducatie zal daarom ook mogelijkheden dienen te bieden om de benodigde technische vaardigheden te ontwikkelen.

3.3.1 Verkeerseducatie in de groep

Om de verkeersveiligheid van onze leerlingen te vergroten wordt regelmatig aandacht besteed aan de verkeersveiligheid en de technische vaardigheden.

In de groepen 1, 2 en 3 staat geen vast tijdstip gepland in het onderwijsprogramma. Wel wordt regelmatig [projectmatig] aandacht besteed aan het thema verkeer en wordt het in dagelijks activiteiten verwerkt.

Bronnenboeken worden hiervoor gebruikt.

De kinderen kunnen in het speellokaal en op het kleuterplein verkeerssituaties oefenen. Ook wordt tijdens uitstapjes die gemaakt worden aandacht besteed aan de veiligheid.

Voor de verkeerseducatie in groep 4 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van methoden en staat verkeer ingepland in het onderwijsprogramma.

In groep 4 wordt om de week aandacht besteed aan verkeer. Hier wordt gebruik gemaakt van "Stap vooruit".

In groep 5 en 6 wordt wekelijks gewerkt met "Op voeten en fietsen".

Groep 7 en 8 maken gebruik van de "Jeugdverkeerskrant", oefenexamens en online oefenprogramma's.

Tevens wordt om het jaar het theoretische en praktische verkeersexamen afgenomen aan de kinderen van groep 7 en 8.

De methoden die we gebruiken, met behulp van het digibord, sluiten aan bij de leef- en ervaringswereld van de kinderen.

Het kind als verkeersdeelnemer is steeds het uitgangspunt voor de behandelde verkeerssituaties.

Naast bovenstaande maken leerkrachten gebruik van eigen gemaakte werkbladen, de site van VVN, verkeersbordenposters, schooltelevisie, prentenboeken en voorleesboeken.

3.3.2 Verkeerseducatie in de school

Kinderen gaan regelmatig onder begeleiding van leerkrachten en eventueel met behulp van ouders te voet of op de fiets [vanaf groep 6] naar diverse activiteiten: Kinderen lopen naar de sporthal, naar het zwembad, maken uitstapjes in de omgeving [bezoek bibliotheek].

Jaarlijks wordt door de kinderen van groep 6 t/m 8 onder leiding van de vakleerkracht gymnastiek een circuit afgelegd waarbij er verschillende oefeningen staan ingepland. hindernisparcours - langzaam fietsen – slompen – iets pakken tijdens het fietsen – etc.

3.3.3 Het verkeersexamen

Eens in de twee jaren doen groep 7 en 8 het theoretische en praktische verkeersexamen. Het theoretische verkeersexamen vindt plaats in april op de door Veilig Verkeer Nederland vastgestelde datum.

Om zich hier goed voor te bereiden maken de groepen gebruik van proefexamens. Het praktische verkeersexamen wordt door leerkrachten van de school uitgezet in het dorp Gripskerk. Ook andere scholen doen aan dit examen mee.

De kinderen fietsen een door verkeersborden aangegeven route. Ouders staan op de dag van het examen op observatieplaatsen om de kinderen te controleren.

De fietsenkeuring vindt plaats voor het praktisch verkeersexamen door de plaatselijke fietsenmaker samen met een leerkracht.

Mankementen worden schriftelijk doorgegeven. Eén of twee weken later worden deze fietsen nog een keer bekeken.

3.4 Betrokkenheid van ouders en derden

- Ouders voelen zich betrokken bij de school, ook waar het gaat om samen na te denken over verkeersveiligheid. Ouders kunnen ook altijd ingezet worden bij allerlei verkeersactiviteiten
- Ouders denken mee als het gaat om verkeersonveilige situaties.
- Op de school is een verkeerscommissie bestaande uit leden van de ouderraad. Eén van de leden is aanspreekpunt voor ouders.
- Wat betreft de voorlichting over verkeersveiligheid rondom de school zijn er diverse afspraken gemaakt met de ouders. [zie elders] Op de website en in nieuwsbrieven vragen we regelmatig aandacht voor [verkeers]veiligheidsaspecten.

4 De doelen en de strategie

4.1 Verkeersveiligheid in het schoolbeleid

In hoofdstuk 3 is de verkeersveiligheid in het schoolbeleid beschreven. Ons doel is dit beleid te blijven voeren en daar waar mogelijk te verbeteren. De communicatie tussen team, verkeerscommissie en ouders is zeer belangrijk.

Knelpunten die naar voren worden gebracht zullen worden bekeken en zo nodig worden ingebracht in het overleg tussen gemeente en school.

4.2 Veilige schoolomgeving en school-thuisroutes

Ons doel:

- Zorgen dat aandachtspunten ook daadwerkelijk onder de aandacht blijven.
- Als commissie scherp blijven op het eigen functioneren en voorgang bewaken van gestelde doelen.
- Ouders attent maken op gewenst verkeersgedrag.
- Ouders en kinderen stimuleren om lopend of op de fiets naar school te komen.

Hoe te bereiken:

- Aandacht blijven vestigen op c.q. verbeteren van aandachtspunten.
- Het regelmatig afnemen van enige vorm van zelfevaluatie m.b.t. verkeersveiligheid.
- Het regelmatig informeren van ouders op gewenst verkeersgedrag.
- Ouders stimuleren om meer gebruik te maken van de fiets i.p.v. de auto.

4.3 Verkeerseducatie in de praktijk

Ons doel is door te gaan als omschreven in hoofdstuk 3. In de bijlage zijn de kerndoelen, didactische kenmerken en leerinhouden van verkeerseducatie opgenomen.

4.4 Betrokkenheid van ouders en derden

We willen ouders blijven betrekken bij de school en verkeersveiligheid.

Daarnaast willen we ouders nog meer laten beseffen dat de school niet alleen de verantwoordelijkheid draagt voor verkeerseducatie.

Goede verkeerseducatie slaagt alleen met ouders! Tegelijk willen we ouders laten beseffen dat we soms maatregelen moeten nemen die als niet prettig worden ervaren maar genomen worden in het belang van de veiligheid van hun kinderen.

In nieuwsbrieven en op de website zullen we regelmatig aandacht blijven vragen voor verkeersveiligheidsaspecten.

5 De planning van verkeeractiviteiten

5.1 Verkeersveiligheid in het schoolbeleid

De verkeersveiligheid is een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek op teamvergaderingen en vergaderingen van de ouderraad.

5.2 Veilige omgeving en school-thuisroutes

We zien er dagelijks op toe hoe kinderen m.b.t. de verkeersveiligheid naar school komen. We roepen ouders om meer gebruik te gaan maken van de fiets bij het halen en brengen van de kinderen.

Ieder jaar houden we een tevredenheidsonderzoek onder de kinderen. Daarin zal ook de verkeersveiligheid aan de orde worden gesteld.

Eens in de vier jaar houden we een tevredenheidsonderzoek onder de ouders. Daarin zal ook de verkeersveiligheid aan de orde worden gesteld.

5.3 Verkeerseducatie in de praktijk

We proberen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de belevings- en ervaringswereld van de kinderen.

We gaan door met de jaarlijkse abonnementen op de verkeerstijdschriften van VVN.

Verkeer in groep 1-2 en 3 is onderdeel van ruimtelijke oriëntatie. Het deelnemen van kleuters aan het verkeer wordt in deze groepen in de praktijk geoefend. Daarnaast komt verkeerseducatie projectmatig aan de orde.

Voor groep 4 t/m 8 blijven we de tijden in het lesrooster hanteren. Hierbij zal het verkeer soms incidenteel meer aandacht krijgen.

De leerlingen van groep 7 en 8 maken proefexamens als voorbereiding op het schriftelijk examen in april.

Dezelfde groepen nemen deel, tweejaarlijks, aan het praktisch verkeersexamen.

Er wordt een fietsbehendigheidstest georganiseerd voor groep 4 t/m 8 door de vakdocent gymnastiek.

5.4 Betrokkenheid van ouders en derden

Begeleiden bij het praktisch verkeersexamen.

Ouders betrekken bij de school d.m.v. website, nieuwsbrieven.

Ouders inschakelen bij projecten.

Het houden van een tevredenheidsonderzoek.

6 Tot slot

Kinderen lopen, fietsen en spelen vaak zonder direct toezicht op straat en realiseren zich meestal niet welke risico's zij lopen.

Een ongeluk zit in een klein hoekje...

Een oplossing hiervoor is niet eenvoudig en ligt, naast het verkeersonderwijs op school, voor een groot deel bij de volwassen verkeersgebruikers. Zij moeten anticiperen op spelende kinderen.

Bovendien: Goed voorbeeld van de volwassen ouder doet goed volgen!

De taak van de school is ouders hier voortdurend op te wijzen en op deze manier de verkeersveiligheid van onze kinderen te vergroten.

Draaiboek 2016 -2021

Wat	Wie	Wanneer	Hoe
Schoolgids	Directie	Jaarlijks	Instemming MR
Aanpassing doelen schoolplan	Directie	Eens per 4 jaar	Overleg team Instemming MR
Overleg Ouderraad	Verkeerscommissie	Jaarlijks	Via agenda OR
Verkeerseducatie	Leerkrachten	Wekelijks	
Proefexamens	Groep 7 en 8	Januari – maart	
Theoretisch examen	Groep 7 en 8	April	Bestelling VVN
Aanschaf Verkeersmaterialen	Directie i.o met team	mei	Bestellen Heutink
Budget + begroting	directie	Jaarlijks	
Verkeersveiligheidslabel	verkeerscommissie	Schooljaar 2016-2017	Directie/ vertegenwoordigers team/ verkeerscommissie
Fietsbehendigheidstest	Groep 4 t/m 8	Jaarlijks	Vakleerkracht gymnastiek
Fietscontrole	Groep 7 en 8	Voorafgaand aan examen	Verkeerscommissie /fietsenmaker
Fietsverlichting controleren	Leerkrachten groep 4 t/m 8	najaar	Via nieuwsbrief

Didactische kenmerken

De Borgstee maakt bij haar lessen gebruik van de uitgaven van VVN. Hiermee wordt de doorgaande lijn m.b.t. het verkeersonderwijs gewaarborgd, zoals dat wordt geformuleerd in de Kerndoelen voor het basisonderwijs.

De kinderen van groep 1 t/m 3 zijn op een actieve manier bezig met allerlei oefensituaties die betrekking hebben op het verkeer.

De activiteiten worden gerangschikt rond zeven thema's:

- Lopen
- Weer en verkeer
- Spelen
- Oversteken
- Fietsen
- Meerijden
- Tekens en signalen

Bij ieder thema hoort een activiteit. De leerkracht kan een keuze maken uit o.a. de volgende activiteiten:

- Verhalen en versjes
- Kringgesprekken
- Werken met werkbladen
- Liedjes
- Verkeerswandeling
- Oefenen op het schoolplein

Stap Vooruit groep 4

“Stap Vooruit” is een verkeersblad voor groep 4 en bestaat uit acht nummers per schooljaar. De pagina's zijn voorzien van een knipstrook en doe opdrachten. Het geheel is in kleur uitgevoerd.

De aangeboden verkeerskennis en verkeerssituaties sluiten aan bij het gedrag van het kind als voetganger, speler, passagier en fietser.

De afspraken die in “Stap Vooruit” aan de orde komen zijn veelal niet de wettelijke verkeersregels. Die zijn vaak nog te moeilijk voor de kinderen uit groep 4. De afspraken in “Stap Vooruit” zijn afgeleid van de wettelijke verkeersregels. Ze zijn geformuleerd in termen van gedrag, zodat kinderen direct weten wat ze moeten doen.

In “Stap Vooruit” komen de volgende aandachtspunten aan de orde:

Op de goede plaats:

- Lopen
- Fietsen
- Straat met stoep
- Straat met fietspad
- Straat zonder stoep / fietspad
- Bij een obstakel

Voorgaan:

- Als je oversteekt [lopend /met de fiets]
- Bij een zebrapad
- Bij een parkeerplaats
- Als iemand jou een teken geeft

Ander weer:

- Als het donker of schemerig is
- Regen en wind
- Sneeuw en gladheid
- Mist

De fiets:

- Wat zit er allemaal op en aan?
- Waarom heb je het nodig?
- Hoe heet het?
- Wat mag wel / niet?
- De goede plaats als je fietst
- Spelen met de fiets
- Waar fiets jij?

Afslaan:

- Rechtsaf op de fiets
- Linksaf op de fiets
- Als er iemand aankomt
- Als het druk is
- Als het eng is
- Hand uitsteken

Borden en lichten:

- Borden voor voetgangers
- [een paar] borden voor fietsers
- Lichten voor voetgangers en fietsers
- Oversteken bij lichten
- Andere lichten

Meerijden:

- Achterop
- In de auto
- Nog weer anders

Mijn buurt:

- Allemaal buurten
- Wat is anders, wat is gelijk?
- Hoe is jouw buurt? Wat zie je er?
- Wat kun je er wel/niet? wat is lastig /prettig?
- Afspraken

Op voeten en fietsen.

“Op voeten en fietsen” is speciaal ontwikkeld voor de leerlingen van groep 5 en 6 en bestaat uit acht nummers per schooljaar. Elk blad telt acht pagina's, waarbij het middenblad bestaat uit een spel, puzzelblad, kijkplaat of bijzondere foto.

“Op voeten en fietsen” behandelt per nummer steeds één thema.

“Op voeten en fietsen” is een hulpmiddel om leerlingen meer te leren over hun deelname aan het verkeer. Op een aansprekende manier worden eenvoudige verkeersregels aangeleerd.

“Op voeten en fietsen” bespreekt afwisselende verkeerssituaties in de eigen omgeving en leert kinderen rekening te houden met anderen in het verkeer.

Hierbij wordt uitgegaan van het kind als deelnemer in het verkeer. Als bestuurder [op de fiets, op/naast het paard] en als voetganger [lopend/spelend]

In op voeten en fietsen komen de volgende aandachtspunten aan de orde:

Lichten in het verkeer: • Gedrag bij verkeerslichten voor fietsers /voetgangers • Bij de spoorwegovergang • Bij de brug • Lichten van voorrangsvoertuigen • Speciale aandacht voor het erf Dat is lastig: • Gedrag bij een wegopbreking • Om een obstakel fietsten/lopen • Hinderen en gehinderd worden • Speciale aandacht voor spelen op straat Zien en gezien worden: • Lopen/fietsen bij schemerig/donker weer • Opvallen met je fiets • Opvallen met je kleren • Verder kijken dan je neus lang is • Speciale aandacht voor bagage mee op de fiets Weer en verkeer: • Verkeersgedrag bij sneeuw, gladheid, harde wind en regen • Beperkingen door het weer • Spelen als er sneeuw ligt • Speciale aandacht voor bijzondere voertuigen: - Strooiauto - Veegwagen - Reinigingsdienst [geel zwaailicht]	Verkeersborden: • Vier groepen • Kleur, vorm en teken • Borden voor jou als je loopt/fietst • Speciale aandacht voor voorrang op het fietspad Voorrang: • Voorrangsbegrippen • Op een gewoon kruispunt • Voorrang met borden • Speciale aandacht voor borden met dieren Voorrang en laten gaan: • Bij een uitrit • Bij een zebepad • Rechtdoor op dezelfde weg gaat voor • Speciale aandacht voor de verkeersbrigadier Op de rotonde: • Wat is een rotonde • Verschillende soorten rotondes • Fietsen bij een rotonde • Speciale aandacht voor de fiets
--	--

Jeugdverkeerskrant.

De “Jeugdverkeerskrant” is bestemd voor leerlingen uit groep 7 en 8 en bestaat uit acht nummers per schooljaar. Een “Jeugdverkeerskrant” behandelt steeds één thema.

Bovendien wil het verkeersblad leerlingen:

- Leren dat verkeer bepaald wordt door menselijk handelen. Niet iedereen houdt zich, om welke reden dan ook, altijd aan de verkeersregels.
- Voorbereiden op het schriftelijk verkeersexamen
- Een positief kritische houding aanleren ten opzichte van het verkeer
- Stimuleren zelf actief bij te dragen aan eigen veiligheid

In de “Jeugdverkeerskrant” komen de volgende aandachtspunten aan de orde:

Speciaal voor voetgangers: • De goede plaats op de weg • Voorzieningen voor voetgangers: zebepad – vluchtheuvel • Voetgangers en opvallen • Herhaling: de voetgangers op een voorrangsweg • Speciale aandacht voor de uitrit Speciaal voor fietsers: • De goede plaats op de weg • Voorzieningen voor fietsers: fietspaden, oversteekplaatsen, vluchtheuvel, verkeerslichten voor fietsers, voorsorteervakken • Fietswijzer: de remmen op je fiets • Herhaling: links afslaan • Speciale aandacht voor: fietsen in een groep De fiets: • Fietseisen en verkeersveiligheid Voorgaan: • Voorrangregels, voor wie? • Het zekere voor het onzekere • Iemand achterop nemen • Herhaling: voorsorteren ja of nee? • Speciale aandacht voor: helpen of hinderen? Grote voertuigen: • Omgaan met grote voertuigen: inzicht, beperkingen, zichtbaarheid • Grote voertuigen binnen en buiten de bebouwde kom • Herhaling: verkeersborden	Verkeersborden: • Borden in groepen • Gedrag bij borden • Verkeersborden en onderborden • Herhaling; voorrangsweg buigt af • Speciale aandacht voor: tekens geven en krijgen Voorrang: • Voorrangsbegrippen • Voorrangsborden en regels • Voorrang krijgen of geven • Herhaling: de goede plaats op de weg • Speciale aandacht voor: voorrang op een rotonde Met het openbaar vervoer: • Openbaar vervoer, wat is dat? • Voor- en nadelen • Herhaling: rechtdoor op de dezelfde weg gaat voor • Speciale aandacht voor: als je met je paard bent Diversen: • De spoorweginnengang • Samen fietsen • Onoverzichtelijke bochten • Fietsen en opvallen
--	---

De verkeerswerkbladen zijn als digitale variant beschikbaar via vvn.nl/verkeerspoort.
Leerkrachten kunnen ook extra materialen downloaden. Voor de leerlingen is er een speciale site, kidss.vvn.nl met extra oefenstof, filmpjes, verkeersspellen, een forum met stellingen en een verkeersencyclopedie

